

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre... — 16 kor.
Negyedévre... — 4 „
Helyben hához hordva:
Egész évre... — 20 kor.
Negyedévre... — 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre... — 24 kor.
Negyedévre... — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
szombat utáni napok kivételével.

Beszerezés és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszajárásra
vagy megőrzésre nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 28.

Válság az „Adria“ miatt.

Az »Adria« haragos hullámai, melyeket a néppárt talentumos vezérének, Rakovszky Istvánnak szombati rendkívül hatásos beszéde felzavart, a képviselőház mai ülésén oly magasra csapkodtak, hogy az egész szabadelvű pártot, sőt az egész Házat forrongásba hozták és a beavatottak értesülése szerint magát a kormányt is válság elé állították.

Rakovszky mély és alapos tanulmányra valló beszédében rámutatott a hibákra, melyeket a kormány és a bizottság az »Adria« társasággal kötött szerződés tervezett megújításánál elkövettek. Rakovszky olyan szakszerű tájékozottsággal halmozta össze argumentumait e szerződés ellen, hogy a szakértők: Hegedüs miniszter és Tisza István gróf nem tudtak nyomban válaszolni azokra.

A beszéd hatása alól a sajtó sem tudta kivonni magát. A kormányhoz közel álló Budapesti Hírlap még a kereskedelmi miniszter válasza előtt hirdette, hogy megfontolandó, vajjon husz esztendőre lemondjon-e az állam a társaság által fizetendő adóról, mely évenként százezer koronát jóval meghalad; ennek kapcsán aztán alkalom nyílnék egyes, »kivált speciális politikai természetű« kívánságok teljesítésére, melyeket specifikálni is jónak látott ez a sugalmazottnak látszott újságcsikk.

Hegedüs miniszter megértette a cél-

zást s válasza végén egyenesen a miniszterelnökhöz fordulva hangoztatta, hogy óvatosan s lehető előrelátással járt el a szerződés megkötésénél s még nyomatékosabban kiemelte, hogy a hajóállalatnak felszerelése, szubvencziója stb. nem praejudikál az általános politikai iránynak sem erkölcsi, sem tartalmi tekintetben.

A politikai augurok csakhamar kitalálták ebből, hogy Széll miniszterelnök és Hegedüs miniszter között nézeteltérés van, de ez a véleménykülönbség a miniszter nyilatkozata után kiegyenlítettnek látszott annyival is inkább, mert a miniszterelnök elutazott Bécsbe, nyugodtan hagyva itt az »Adria«-szerződés felett megindult szenvedélyes vitát.

A vita további folyamán, mikor Hegedüs miniszter szenvedélyesebben igazította helyre Rakovszkynak egy tévedését s a forrást, amelyből Rakovszky merített megbélyegezte, ez utóbbi kijelentette, hogy — kormánypárti forrásból merített.

Ez már némi mozgalmat kellett a pártban, de az igazi vihar csak a mai ülésen tört ki, amikor Hegedüs — kiemelve Rakovszkynak loyálisát — kijelentette, hogy az a kormánypárti képviselő, aki őt Rakovszky előtt azzal rágalmazta, hogy az Adria részvényeinek egy része az ő kezében van, — közmegevetésre, pellengérré méltó.

Rakovszky ezután is loyális maradt, nem árulta el a neveket, a két kormánypárti képviselőnek pedig mindez ideig nem volt bátorsága jelentkezni, — nehogy Jónás sorsára jussanak s kivesse őket a háborgó tenger.

De ezzel még nincs vége a viharoknak. A szabadelvű párt egy része nem a rágalmazó kormánypárti képviselőkre haragszik, hanem — különös dolog! — a miniszterre, aki ilyen kényes helyzetbe sodorta saját pártját.

Válságot emlegetnek. Tudósítónk nem közli, hogy párt- vagy miniszter-válságot. A párt és a kabinet kormányosa Bécsben van, aggódva várják minden órában érkezését, de nem biznak benne, hogy ezuttal letudja csillapítani a haragvó »Adria« vész hullámszámát.

Lits Gyula főispán.

A honti főispánság régóta függő kérdése végleges megoldásra jutott: Hontmegye főispánjává Lits Gyula országgyűlési képviselőt nevezik ki, a ki a képviselőház folyosóján már a gratulációkat is elfogadta.

Lits Gyula Fejérmegye vaali kerületét képviseli, most pártunkivüli, azelőtt függetlenségi programmal. Régebben az első Ugron-pártnak, amely a fokozatosan életbeléptetendő függetlenségi programot hirdette, alelnöke volt. A fejérmegyei szélső baloldali képviselők közül ő a második, a kiből főispán lesz.

A megfenyegetett néppárt.

Tessék figyelemmel elolvasni a mai reggeli lapokat; meg tetszik találni bennük egy félhivatalos kormánypárti fenyegetést a néppárt ellen. Azt írják, hogy a nagyhéten is fog a Ház ülésezni, ha szombatig nem fejezik be az Adria-javaslat tárgyalását; a néppárt ma-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Első és utolsó szerelem.

Irtta: Mányiné Prigl Olga.

Annak a kis kárpáti városkának esztendő-ről esztendőre nevezetessége volt az a csodaszép szőke asszony, a ki nyaranta bevonult oda udvartartásával, társalkodónéja s egy hatalmas új-fundlandi kutya kíséretében. A szállodás már hónapok előtt újságolta a vendégeinek, szinte az ő érkezésétől függött a kávéházak felpezsdülése, sőt az egyetlen cukrászbolt is a szép asszony megérkezéskor rakta ki a maga hagyományos leánder fáit, a melyeknek üde, élénk rózsaszínű virágai merész, kábitó illatukkal erős kontrasztot vontak a fenyőerdők lehelte tiszta, szinte templomi levegőjével.

Köröskörül a magas hófedte heczek mintegy ölkébe tartották a kicsi várost, mely jobbadán a nyaralók kaeskarings, szeszélyes tornyu építményei, még inkább apró fecskéfészkekhez hasonló házakból állott ki, melyek itt-ott, mintha a hegy oldalából nőttek volna, — míg egészben, a zeg-zugos tarka-barka kép ugy festett, mint egy mesebeli óriás leánynak cifrán kivarrott köténye.

A legszegebb volt mindnyája között a szép asszony nyaralója. Erkélyek, hófehér márványból faragva, a mihez szinte hozzánőtt a

lilaszínű golgotha-virág feltűző indája, aranyos czirádák díszítették a széleit, s a padló mindenütt mozaik volt, a legremekebb fajtából. Lenn a kertben délszaki növények, fantasztikus pálmák, ritka virágok, oldalt a meleg forrásban, mely egy művészileg faragott nyymfa száján keresztül ömlött egy nagy kerek kristálymedenczébe, — gyönyörű lótnusz virított, mely az idén jött, direkt Egyiptomból.

Bent a kastélyban is minden egyes darab műtárgy, drágaság. És mindez rövid három hónap miatt! — Ez időre megélték az egész utca, fogatok robognak eléje szüntelen, csillogó egyenruhás urak, karcu szép dámák előtt hajlong a jól fegyelmezett szolgasereg, a kik mind a csodaasszony kedvéért járnak ide.

Ép előző napokon, mielőtt várták, — napbarnított arcu, erős, vállas fiatal ember csengetett a magas rácsos kapualjon. Egyszerű, szürke ruha volt rajta, a melyen meglátszott a vidéki szabó munkája, vállán szürke por-köpeny hevert, a jobb kezében pedig elszámálhatatlan mindennemű készség, egy szíjjal összecsatolva. Tábori szék, paletta, festékes láda, vászontekeres, csak a festő állványt czipelte átána egy kis fésületlen hegylakó, a kit ugy kerített a napokban.

A szép asszony inasai nem kevés indolenciával távolították el a piktor embert:

— A nagyságos asszony ez idén nem fogad senkit . . .

A cselédség tudta a magyarázatát, a szép

asszony egyetlen leányát hozza magával az intézetből most először.

A fiatal ember egy kicsit hátra szegte a nyakát és kiegyenesedett.

— Megérkezett már a nagyságos asszony?

A lakályok egyike előre lépett s valamivel udvariasabb hangon ismételte, hogy asszonyuk előre kiadott parancsát teljesítik.

— Az én felelősségemre, — mondta a fiatal ember s belépett a kertbe. Leült székre a csodaszép erkélylyel szemközt s lapozgatni kezdett vázlatkönyvében. Bronz-színű arca egy fokkal még sötétebb lett a munka hevében s keze gyorsan járt a papíron.

Igy minden nap.

Egy hétre megérkezett a szép asszony s hallatlan felbosszankodott az eseten. Merő kihívással odakönyökölt az ablakba.

A piktor a kalapját se mozdította meg, sőt még jobban a szemébe huzta.

Kevés asszonyt ismert életében. Művészi érzéke még nem terjedt ki a színnek e melegebb fajtájára, mikor majd szép asszony alakok kelnek életre vásznán, zsibbasztó, csábos teremtések, a kik ugy fognak rajta uralkodni a nézésükkel, mint a vadász szemé a pusztai oroszlánon, — de azért mégis megrezzent, a hogy szembe találkozott az elsővel, a legszebbel. Zavarba jött, s csaknem felborította tábori székét:

— Ezer bocsánat nagyságos asszony!

gára vessen, ha az ünnepi hetet miatta kell megrontani.

Nem hallgathatjuk el méltatlankodásunkat a fölött az ügy fölött, melyet ime a néppárttal szemben követnek.

A néppártnak az a meggyőződése, hogy az Adria-szerződés az államot károsítja és ezért kemény állást foglal a megszüntetett szerződéssel szemben. Ha a párt szükségesnek tartja álláspontját körömszakadtáig védeni, ahhoz nem csak jussa van mint pártnak, hanem joga van ehhez az ügy fontosságából folyólag is. Ha már most közbe jön a husvétii vakáció, nincsen semmi akadály, hogy a vitát az ünnepek utánra halasszák. Hol, melyik törvény parancsolja, hogy az Adria szónájának a nagyhét előtt kell rendben lennie? Hol, melyik törvény jogosítja fel a kormányt, hogy rendkívüli eszközökhöz nyuljon egy párttal szemben, mert öt napig vitázik egy javaslat felett, melyhez a kereskedelmi kormány hetekig és hónapokig csinálta saját pártjában a hangulatot? Hol, és melyik törvény jogosítja föl a kormányt, hogy mintegy vallási pressziót gyakoroljon egy pártra?

Az interparlamentaris konferencia

magyar csoportja ma, márczius 29-én, déli 12 órakor ülést tart a képviselőház első emeleti I. tanácskozó termében.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 28.

Elnök Perczel Dezső 10 órakor nyitja meg az ülést.

Elnök bemutatja a székesfehérvári Vörösmarty-kör köszönő levelét, melyben megköszönik a Háznak decz. 1-én megtartott Vörösmarty-ünnepen való részvételt.

Napirend: az Adria szerződése.

A szabad hajózás.

Mezei Mór: Csodálkozva vette észre, hogy a vita keretében felszínre került a szabad hajózás kérdése. A szerződés 31. pontja sokak szerint veszélyezteti a szabad hajózást. Szóló

nem osztja ezt a véleményt, de sőt ellenkezőleg az Adria szerződése elősegíti a szabad hajózást, vagyis a már 1889-ben hozott tengeri hajózási egyezmény határait iparkodik kibővíteni. A hiba 1889-ben volt, amikor a hajózás monopolizálását tervbe vették.

Nem kevésbé kényes kérdésnek találja szónok a tarifa kérdést. De ezt is mint a szabad hajózást a törvény biztosítja. Erre nézve a legértékesebb munka a közgazdasági bizottság jelentése, mely jelentés a legszélesebb mederben világítja meg a viteldijak mivoltát. Osmerteti szónok az ily viteldijak megváltoztatási eljárását, s kimutatja, mily nagy az ellenőrzés a viteldijak felemelésénél.

Adria és vámkérdés.

Kossuth Ferencz: Azt vitatja, hogy a szerződésnek megújítása nagyon korai ma. Először, hogy a mai szerződés sokkal erősebb pontokat tartalmaz mint az 1891-iki, de mind-ezek nem mentik a szerződést attól, hogy a mai napirenden levő szerződés időelötti. Ma, a mai napirenden levő szerződés időelötti. Ma, a mai napirenden levő szerződés időelötti. Ma, a mai napirenden levő szerződés időelötti.

A miniszter hivatkozott a hajózás, a kereskedelem, az export fejlesztésére, melyek ezen szerződést szükségessé teszik, — pedig szóló abban a véleményben van, hogy ép azáltal, hogy vámkérdéseink tisztázva nincsenek, nem tehetünk ma oly, a jövőben bennünket leköltő intézkedést, mely esetleg akkori vámszerződéseinkkel homlokegyenest ellenkezni fog. A miniszter a szerződésben 5 új hajó építését ígérte, szónok állítja, hogy ezekre csak abban az esetben lesz szükség, ha önálló vámterületeink lesz.

Ma még, mondja szónok, nem tudhatjuk, hogy kereskedelmünk merre fog terelődni. Utal csak Franciaországra, felteszi, ha Franciaország akceptálja a Bülow politikáját, akkor kivitelünk mindjárt más irányt fog vetni a mainál. Nagyon elhibázott dolognak tartja a vámkérdések tisztázása előtt tengeri kereskedelmünk egy iránybani concedálását. Hibáztatja, hogy az Adriának 160 ezer korona adóját elengedték, akkor, a mikor a szegény ember utolsó filléréjét is kénytelen adóra lefizetni. Kimutatja, ha az Adria adóját megfizette volna, ugy 1898-ban 14% osztalék helyett 10-8%-ot fizetett volna, a mi még mindig szép haszon. — Korlátozni kívánja a jövedelem nagyságát azaz osztalékok magaságát, melyet %ban kellene megállapítani, mint az olaszországi vasutaknál. Nagy hibának mondja a Wiener Bankverein optionális előnyét, mely ily formán az egész társaságot befolyásolhatja. A viteldijak szorosabb meghatározását kívánta volna. — A törvényjavaslatot nem fogadja el. (Helyeslés balról.)

— A törvényjavaslatot nem fogadja el. (Helyeslés balról.)

Az Adria és a bécsi bank.

Hegedüs Sándor miniszter: Tisztán Kossuth és Mezei beszédére fog válaszolni. Osztja nézetét Mezeinek, a szabad hajózási felfogását, de megvédi vele szemben az 1884-iki állápotot.

A tarifákra vonatkozólag Mezeivel szemben csak az ellenőrzés jogait kívánja kidomborítani, amennyiben kijelenti, hogy az állam nem zaklathatja mindig a társaságot kormánybiztosokkal. Kossuth ama kifogása, hogy egy és ugyanazon vonalon a viteldijak nem egyenlők, ez a szabad versenyben leli magyarázatát.

Kossuth felhozott vámkérdése szóló szerint erre befolyással nincs, mert Fiumének egy kereskedelmi, mint forgalmi fejlesztése biztosítva van; a főszűl arra van fektetve, hogy Fiumét fejlesszük arra, hogy az exportra és importra képes legyen. Ezt pedig csak úgy lehet, ha a hajók számát és a járatokat szaporítjuk.

Polónyi Géza: De monopoliumot nem ad.

Hegedüs Sándor: Erre már megfelelttem. Szóló a főszűl nem annyira a járatokra, mint inkább a hajókra fekteti. A szerződésben tulajdonképpen 15 hajó lesz építve, többnyire 40.000 tonnás nagy hajó. A vámviszonyok változásánál, esetleg csak a járatok változását fogják maguk után vonni.

Felel a Polónyi beszédére. Az Adria alaptökéjének felemelése által kibocsátott részvények optiója a Wiener Bankvereint az 1888-ik évi társulat alapszabályok 5-ik pontja szerint illeti. Ep ugy az 1891-iki szerződés beczikkelyezésénél az alapszabályok 8-ik pontja ugyancsak nevezett bankot ismeri el mint optióst. Ezt az optiót az országos bank átruházta a Wiener Bankvereinra.

Rakovszky István, Polónyi Géza: De mennyiért? Huszonöt forintért? Ezt fontos tudni.

Hegedüs Sándor: Vitatja, hogy a felszámolás alatt álló banknak joga volt optióját átruházni s ugy a jog feltétlen érvényű a Bankvereinra. (Zaj balfelől.)

Amannak végig futott rajta a tekintete és a piktor ez idő alatt megint összeszedte magát.

Parancsa ellenére merészkedtem be ide, — szólt és a hangja lágyan csendült meg. De ha tényleg ugy akarja, azonnal megyek . . .

— Nem parancsolom, csak kérem, — mondta az asszony s fölemelte a két fehér kezét. Én kérek bocsánatot, de . . . lesz idő a mikor elmondom, miért . . .

A szeme fátyolos lett, hajába megrezdült a kaczéron feltűzött piros rózsza.

Barátságosan kezét nyújtott a piktornak a mig ismételte: engedjen meg . . .

Főnt pedig a szeszélyes formájú ablakok mögött megrezdült a selyem-kárpit s pillanatra ugy tetszett, mintha egy karcsu fehér alak suhant volna el mellőle.

Az asszony fölfutott a lépcsőn:

— Nóra! — csengett a hangja a bársonyos puha terméken keresztül.

A fehér ruhás tünemény eléje futott:

— Mama! de szép itt minden! — és ugy futtába is végigsimogatta a selymes székeket. Ah milyen jól érzem magamat! — és összecsockolta anyját.

Gyerekes kíváncsisággal fölnyitotta a zongorát:

— Játszam?

Az anya odaült mellé.

— Így szokta a kedves testvér is, — csicsergett Nóra s mig megint kihizelegte magát az anyjának, az ujjai végig futottak a billentyűkön. Egy klasszikus darabba fogott, de aztán átesapott valami édes, önkénytelen melódiába, a mi csak ugy jött az ujjai alá. Hirtelen oda fordult:

— Mama, kivel beszéltél az előbb a kertben?

Az asszony összeszorította a szájszéleit: tehát még sem tudott eléggé vigyázni. Itt van, már az első ki utjokba téved, az első ördög, — ördög, mert férfi. Ah pedig mily gonddal elháritott mindent! — egyetlen arczkép nem maradt, egyetlen nyom sehol, — a falak is ujra festvék, minden tiszta szent . . .

A leány még mindig kérdőn függesztette reá a szemeit, de az asszony hirtelen másra terelte a figyelmét és Nóra felelet nélkül maradt.

Igy ketten egyedül élték ők végig az egész nyarat s mig az asszony egyenként dobálta el emlékeit, a leány lelkeben nagy fehér, illatos virágok nőttek, fantasztikus csodák, a melyek ott libegtek egy ismeretlen és mégis ismerős arcz körül; mig torkát szászor és ezerszer fojtogatta a szó: mama édes, kivel beszéltél akkor a kertben?

Hanem van-e élesebb szem egy szép asszonyénál? Ó naponként látott és tudott mindent. Látta a festőt, a ki órák hosszáig bámult át reájuk, szakadó esőben is és látta a kérdést

a lánya megsápadt szájszélein. Már-már a maga szive is megdobbant, érezte a feje lüktetését, nyugtalan vére zibongani kezdett ereiben, a mikor a nyitott ablakon hirtelen jött szélroham lábai elé dobta egyik jó barátja levelét, a mit még elfelejtett a többivel együtt átadni a semminek. Egy száraz rózsza hullott ki belőle s a tű, a mivel keblére tűzte volt s a mit azóta megfogott az idő, a rozsdá, a penész. Az asszony szomoruan mosolygott s eljött az ablakból. Felvette a rózsát, nézte sokáig. Aztán levelet irt a festőnek: jöjjön, várjuk. És a piktor jött. Holdvilágos szép estén jött a babonás kertbe. Az asszony fekete ruhát viselt, még a haja is le volt simítva a halántékaira, — a leány olyan volt mint egy tude, fehér virág. Mindhármójuk szive erősen vert. A hold elbujt egy pillanatra, de aztán még tisztábban, fényesebben ragyogott. Az asszony jól látta, hogy amazok tekintete egymásba kulcsolódik. Jóleső melegség járta át szivét, a minőt még nem érzett eddigelé. Amazok egymásba tették kezüket, ott a szép asszony előtt, nyiltan, becsületesen.

És ő lassan, lassan törülgötte csipkekendőjével az ujjából szivárgó vércsöppeket, a mik a tű szurása helyén támadtak. Amazok féltő gonddal kötötték be és csókolgatták a kezét együtt, boldogan.

Nem tudták, hogy a tű rozsdás volt . . .

Ezt a jogot pedig akceptálni tartozik minden kormány, jóllehet, *nagy bajnak látja, hogy a jövedelem oroszánrésze elsősorban külföldre megy.* De ez oly jog, melyet sem megvonni, sem korlátozni nem lehet. Kimutatja, hogy Magyarországon több részvény van, mint a külföldön. Az új részvények a bankkal kötött megegyezés szerint csakis 1904. évi december hó 31-én bocsáthatók ki. S ez a miért sietette a szerződést. Mert téves az a nézet, mintha ez a jog megszűnne. Kimutatja, hogy a prioritási kötvények kibocsátása merőben lehetetlen.

Kéri a törvényjavaslat elfogadását. (Helyeslés jobbról.)

Polónyi Géza félremagyarázott szavainak helyreigazítása keretében kimutatja, hogy a magyar állam a Wiener Bankvereintől hasznot nem huz, de viszont a magyar államnak az Adriának adott előnye, tisztán a Wiener Bankvereinek adott előny s ez az, a miben a miniszter tévedésben van. A miniszter csak abban az esetben kösse meg újabb az Adriával a szerződést, ha ő viszont rá bírja a Wiener Bankvereint, hogy optio-jogáról mondjon le. Kimutatja, hogy így, mi szegény nemzet, 4 millió korona ajándékot adunk egy német banknak.

Ajánlja a miniszternek, ha már az optio joga meg nem menthető, úgy bocsássunk ki elsőbbségi kötvényeket, melyekből sokkal több hasznot fog huzni a társaság. Hisz azt különben a miniszternek tudnia kell, mennyire előnyösebb ez. Nagyon kéri a minisztert, hogy hazafias érzésből is, nyújtson alkalmat annak elkerülésére, nehogy ez által a hazafias érzülete és politikai morálja csorbát szenvedjen.

Hegedüs Sándor visszautasítja magától *Polónyi* vádját, mintha nem volna eléggé hazafias.

Madarász József közbeszól.

Hegedüs Sándor: Azt hiszem, van annyi érzékem mint *Madarász* képviselőnek.

Madarász József: De annyi hazafiaság nincs magában.

A vihar kezdete.

Hegedüs Sándor: Volt idő mikor *Madarász* képviselő is másképp beszélt.

Egy kényes politikai pletykát kénytelen felszínre hozni, és ebben a tekintetben a *legnagyobb köszönettel tartozik Rakovszkynak, ki a legnagyobb jellem-erősséggel és korrektséggel fel nem használt a kormányparti képviselők közül nyert hamis információkat*, de a legnagyobb őszinteséggel eljött hozzá s e tekintetben információt jött tőle kérni.

A dolog így áll: *Eljött Rakovszkyhoz egy kormányparti képviselő* (óriási zaj) *s azt mondta, Hegedüs azért forszirozza a szerződést, mert a részvények egyharmad része birtokában van.*

Ő erre becsületszavára kijelentette, hogy *egy részvénye sincs.* Erre *Rakovszky a legnagyobb lojalitással viszszalépett e némű támadástól.*

Miniszter követeli, hogy az *illető szabadelvű képviselő* nevezze meg magát, amíg meg nem nevezi magát, addig *pellengérre állítom.* (Oriási zaj, éljenzés balról).

Rakovszky óriási zajban megerősíti a miniszter állításait.

Az ellenzék folyton éljenzi *Hegedüst*, míg a jobboldal hallgat.

A miniszter a teremből kimenve a

jobboldal felé fenyegetődzve mondja: *Adjátok ki azt a rágalmazót!*

Jobbról kiáltanak: *Neveket kérünk!!*

Rakovszky kijelenti, hogy *két képviselő is informálta.* Legyen ezeknek bátorsága jelentkezni.

Az izgalom erre leirhatatlanná nőtt, a képviselők felugráltak helyeikről.

Az elnök az ülést iszonyu zavarban felfüggesztette.

A képviselők csoportokba gyűlnek össze. Az izgatottság nőttön nő. A csoportokban egyes neveket emlegetnek, akiket az intrikával gyanúsítanak; a kormányparti képviselők egyrésze azért dühöng, hogy *Hegedüs* miniszter a szabadelvű pártot ily kényes helyzetbe hozta.

Hosszu szünet után *Berzeviczy* felszólította a rágalmazókat, hogy becsületbeli kötelességük 24 óra alatt jelentkezni. Ha nem jelentkeznek az illetők, felkéri *Rakovszky* Istvánt, hogy leplezze le őket s így nyilvánosságra jusson, kik a rágalmazók.

Rakovszky István erre kijelentette, hogy még ebben a nyomorult ügyben is loyális marad s nem beszél; de vannak tanuk, akik hallották a rágalmazást. Azokat nem köti semmi a hallgatáshoz.

Nagy az izgatottság a képviselők között s általában a válságot kikerülhetetlennek tartják.

Hegedüs meggyanusítója.

Budapest, márcz. 28. (Saj. tud. táv.) *Hegedüs* miniszter tarifa politikai meggyanusítója *Györfi Gyula*, akiről hírlík, hogy még ma provokálja *Rakovszkyt*.

Uj rend a rendőrségnél.

— A főkapitány reformja. —

A nagyvárad rendőrség új vezetője: *Gerő* Ármín főkapitány nagy reformot visz keresztül a rendőrségen, amely hivatva lesz az eddigi állapotokon segíteni.

A reform felőleli nem csak a rendőrség belső hivatalos teendőit, hanem külső működését is s tagadhatatlanul mindkettőre nagy szüksége volt már Nagyváradnak.

Hogy a reformok miként válnak be, a közel jövő mutatja meg, de hiszszük, hogy helyesen keresztül vive csak a közönség nyer általa.

A reformra nézve a következő ismertetés nyújt felvilágosítást:

Április hó 1-ével a rendőrségnél életbe lépő új munkabeosztás a következő:

Nyolcz ügyosztály alakul. És pedig:

1. Elnöki és közigazgatási,
2. Büntügyi,
3. Kihágási,
4. Iparügyi,
5. Cselédügyi,
6. Egészségügyi,
7. Vásárrendészeti,
8. Szegényügyi osztályok. Mindez osztályok munka és hatáskörét a neveikkel nevezett rendőrhatalósági ténykedések képezik.

Külszolgálatokra és felügyeletre nézve a 3 kerületi rendőrbiztos kapott részleges utasításokat.

Az ügyosztályok vezetése és az oda beosztandó személyzetre nézve végérvényes határozat csak az I. alkaptány megválasztása után történhetik, miért is addig csak ideiglenes lesz a személyzeti beosztás kebelbeli tisztviselőkkel.

Az ügyeleti szolgálatban ugyancsak április hó 1-ével a következő újítás lép életbe:

Ügyeleti szolgálatot naponta déli 12 órától délutáni 2 óráig rendőraltisztok teljesítenek. Délutáni 2 órától esti 8 óráig és esti 8 órától reggali 8 óráig tisztviselők lépnek ügyeleti szolgálatba és pedig felváltva. Az ügyelet így folytonos lesz: annál is inkább, mert az ügyeleti szolgálatot teljesítő tisztviselő avagy altiszt folyton az ügyeleti szobában köteles tartózkodni.

Az őrszolgálatban szintén április elsejével életbe lépő újítás a következő:

Az eddig érvényben volt állandó őrszemek új őrhelyei a következők lesznek.

Olaszi 4

Ujváros 5

Katonaváros 3.

Ezenkívül mozgó kettős őrszolgálatok létesítenek és pedig kétóránként a következő utirányokban:

Olaszi

Ujváros

és Váralja külső részein.

Vagyis álló őrszemként 24 rendőr lesz éjente szolgálatban, folyton mozgó őrszolgálatként pedig 18 rendőr. Ezenkívül az altisztek (9) felváltva teljesítik kerületenként az ellenőrző szolgálatot.

Ezzel az újítással a folytonos felügyelet, illetve őrködés kiterjed a város egész területére.

A lefolyt hónapban 3 szabályrendelet-tervezetet készített a rendőrség.

1. Az ebadó kivétele, kezelése és hova fordításáról.

2. A bodegák és hason természetű üzletekről.

3. Az orfeum, valamint minden multság látványosság és vigalmakról.

1.

Az ebadóról szóló szabályrendelet fontosabb újításai:

a) Az ebadót rendszeres összeírás és a lajstrom alapján szedik.

b) Minden, még az adómentes ebek is bázrát kapnak.

c) Razziák útján tartják szemmel a városban található összes ebeket.

d) Kötelező lesz a szájkosár illetve a póráz alkalmazása.

e) A veszettségre vonatkozólag teljesen új rendet állít.

f) Büntető határozatai is teljesen újak.

2.

A bodegák és hasonló természetű üzletekről alkotott szabályrendelet teljesen új. Meghatározza, hogy mint és mikor árusíthatnak ilyes üzletekben; a záróra és a zene zárójára nézve éjjeli 12, illetve esti 10 órát jelöl meg. Üdvös intézkedése, hogy női felszolgálók alkalmazását megtiltja és végül, hogy a vasárnap délutáni utcára való kiürítést esti 6 órától 9-ig terjedő időre szorítja.

3.

Az orfeumok, valamint minden nyilvános multságra és látványosságra alkotott szabályrendelet teljesen új.

Főbb határozmányai:

Minden ilyen természetű multság vagy látványosság rendőrhatalósági engedélyezés alá esik.

Az engedély-díjak valamint a felügyeleti díjak skálája teljesen új.

A korcsmák ivóiban eddig tartott táncmultságoknak végét veti.

Német nyelven tartott orfeumoktól teljesen megvonja az engedélyt.

A szini évad tartama alatt sem orfeum, sem czirkusz nem nyerhet engedélyt. Végül intézkedik az iránt is, hogy szemérmert sértő dolgok semmiféle előadáson vagy multságokon ne történhessenek.

A jelzett három szabályrendelet a legközelebbi közgyűlés elé kerül.

Nagyvárad, 1901. márczius hó 28-án.

Gerő Ármín,
r. főkapitány.

Az iskolaszék gyűlése.

Csekély érdeklődés mellett tartotta meg tegnap d. u. 4 órakor a községi iskolaszék gyűlését a városház tanácstermében; pedig egyik-másik tárgy fontosságánál fogva megérdemelte volna a tagok intenzívebb érdeklődését.

A gyűlésen jelen voltak:

Báthy Zoltán, Böszörményi Géza, Ficzek Lajos, Gábel Jakab, Hegyesi Márton, dr. Hoványi Géza, Istvánffy József, Krüger Viktor, Mátyás Lajos, Materni Imre, Némethy Károly, Réz Mihály, Ragány János, Stark Gyula, Száhlender Károly, Sulyok István, dr. Thury Kálmán, dr. Vucskics Gyula, Váradi Mór.

A gyűlés lefolyásáról tudósításunk a következő:

Dr. Sipos Árpád emléke.

Hegyesi Márton iskolaszéki elnök a gyűlés megnyitása után emléket szentelt dr. Sipos Árpád volt nagyerdemű iskolaszéki elnök kimagasló alakjának; felállott az elnök s így sorolta föl azokat a nagy alkotásokat, a melyek dr. Sipos Árpád nevével elválaszthatlanok; a nagy alak emlékeit és érdemeit jegyzőkönyvébe foglalta az iskolaszék.

Dr. Thury Kálmán az újonnan megválasztott iskolaszéki tag tette le ezután a hivatalos esküt, melyet az egész iskolaszék állva hallgatott végig.

Elnöki jelentések.

A következő elnöki jelentés élénk vitát provokált; gr. *Lubinszky* Anna megerősítéséről volt szó, még novemberben történt a választás, de két ízben is megtámadták azt felebezéssel; de a köz. bizottság is, meg a közigazgatási bíróság is a felebezéseket elutasította; mivel így a választás jogerőssé vált, az elnök saját hatáskörében megtette a szükséges intézkedéseket, a megválasztott tanítónőt behívta, s a váraljai elemi leányiskola V. VI. osztályának vezetésével megbízta.

Varga Teréz id. tanítónőt áthelyezte az olaszii elemi leányiskola I. B. osztályába s az azon osztályt ideiglenesen vezető tanítónőt további szolgálatától felmentette.

Gábel Jakab kívánja a tanév végeig a jelen állapotok fentartását.

Sulyok István menten minden személyi érdektől, tisztán az iskolaügy iránti szeretetből két ízben is felszólalt s pártolta Gábel indítványát, az elnök intézkedését nem veszi tudomásul.

Dr. Hoványi Géza és dr. Vucskics Gyula tagok felszólalása és felvilágosítása után az iskolaszék többsége az elnök intézkedését jóváhagyta.

A váraljai elemi iskola árván maradt igazgatói állására 3 más jelöléssel *Aberle* Hermint, öz. *Raffay* Mihálynét és *Farkas* Etelt ajánlják a kir. tanfelügyelőnek kinevezésre.

Dr. Sipos Árpád helyett a tanügyi bizottságba dr. *Berkovits* Ferenczet választották meg. *Vaday* József »A földrajz tanítás gyakorlati vezérkönyve« cz. kitűnő paedagogiai munkáját a tanszemélyzet számára 40 példában megrendelték.

Igazgatói jelentések.

A felügyelő-igazgató és a polg. iskolaigazgatójának nemleges jelentését tudomásul vették; a polg. leányiskola tantestületének megengedték, hogy meghatározott belépő díj mellett jótékonycélra nyilvános iskolai ünnepélyeket rendezhessen.

Bizottsági jelentések.

A könyvtár vizsgáló bizottság jelentését tudomásul vették s Réz Mihály f. igazgatónak a

fölmentvényt megadták; azonkívül utasították, hogy a könyvtárban eddig vezetett 5 könyvön kívül még kettőt vezessen, ha már most tekintetbe vesszük, hogy a közs. iskolai könyvtár állaga 5300 mű, 35,000 korona értékben s hogy az évi beszerzés 500—800 kötet könyv s minden könyv elkönyvelésére 20 perc kell, joggal vehetjük fel a kérdést, hogy hát ki lesz a jövőben a felügyelő-igazgató?

A tanfelügyelőbizottság jelentését, a melyben a polg. fiúiskola tantestülete által fölösleges tanszerek beszerzésének elutasítását javasolja, — elfogadták.

A magánvizsgálati díjak felosztására kiküldött bizottság — elég furcsa logikával — azt mondja, hogy Réz Mihályt nem illeti rész a magánvizsgálati díjakból.

Gábel Jakab megvilágosítja a kérdést, a díjak felosztását az iskolák egy régibb keletű határozata koncedálja. Ez a határozat érvényben van most is, ergo a felügyelőt a díjak biztosított része megilleti: nem fogadja el a biz. indítványát.

Réz Mihály hasonló értelemben szólal fel; s bejelenti, hogy amennyiben a bizottság javaslata elfogadtnék, azt ő megfélebbezi.

Sulyok Istvánt az ügyszereket vezető felosztásában s nem tekinti a személyeket: vitatja a felügyelő jogát s elfogadja a bizottság javaslatát.

Az iskolaszék a javaslatot szótöbbséggel elfogadta.

A vitás tanfelügyelői átirat.

A kir. tanfelügyelő átiratában azt vitatja, hogy a községi iskolaszéknek, mint az iskola fenntartó hatóság képviselőjének nincs joga a polg. fiúiskola tantestületével szemben arra, hogy tanácskozási jegyzőkönyveiket tőlük az ellenőrzés szempontjából bekívánja.

Az iskolaszék a kir. tanfelügyelő átiratát nem vette tudomásul, hanem a kérdés elbírálására felkérte a közoktatásügyi minisztert.

Az iskolák építése.

Elnök javaslatára a városi tanácsot sürögösen megkeresik, hogy az űr-utcai fiú- és leányiskola építéséhez azonnal kezdessen hozzá s amennyiben szükséges, utasítsa az iskolaszéket, hogy a leányiskolában a vizsgálókat esetleg három héttel is előbb befejeztesse.

Dr. Sipos Árpád-alapítvány.

A nagyváradi tanítók köre dr. Sipos Árpád emlékére egy alapítványt tett, melyre a helybeli lelkes tanítói kar 300 koronát adott össze. A városhoz is folyamodtak, de a tanács elég szűkmarokkal 50 frttal elégitette ki őket, amelyet, mint értesülünk a tanítók nem fogadtak el.

Most Stark Gyula, a biz. elnöke az iskolaszéket kereste meg az eszme pártolására. Az iskolaszék taggyűjtő iverket bocsát a tagok rendelkezésére, őket a gyűjtés eszközzésére felhívja s az iskolákban filléres gyűjtést rendel el.

Több apró tárgy elintézése után a gyűlés véget ért.

TAJÉKOZTATO.

Márcz. 29. Szépészeti és közlekedési bizotts. ülése d. u. 3 órakor.

Márcz. 30. Mérnökök és építésszek összejövetele.

Április 1. A jog- és pénzügyi szakbizottság ülése a városházán d. u. 8 órakor.

Április 3. A Gazdasági egyesület tisztújító közgyűlése.

UJDONSAGOK.

* **Személyi hír.** *Lánner* altábornagy tegnap Nagyváradra érkezett, hogy megtekintse az új honvéd gyalogsági lakotanya építkezési munkálatait. Kint járt az építkezésnél s megelégedését nyilvánította az építkezés előhaladásáért. Este végig nézte a színházban az előadást.

* **Posta-áthelyezés.** A nagyváradi m. kir. posta- és távirtda-igazgatóság közhirre teszi, hogy *Keér* községet a nagydoboz postahivatal kézbesítő köréből, folyó április hó 1-től kezdődő érvénnyel a tanyogi postahivatal kézbesítő körébe helyezi át.

* **Erzsébet főhercegnő betegsége.** *Erzsébet* főhercegnő, a megboldogult Rudolf trónörökös leánya két hét óta influenzás, ágybanfekvő beteg. Betegségében tegnap kisebb jelentőségű komplikáció állott be, a mi környeztet arra indította, hogy a főhercegnő édesanyját, gróf *Lónyay* Elemérnét, a ki férjével Canasban tartózkodik, azonnal értesítik leánya állapotáról. *Stefánia* főhercegnő a hír vétele után vasutra ült s ma délelőtt Bécsbe érkezett beteg leányához. Mint az osztrák fővárosból telefonton jelentik, *Lónyay* grófné egy pillanatra sem távozik leánya mellől s a főhercegnő betegsége komolyabb aggodalomra nem ad okot, két új orvost hivatott a beteg konzultálására.

* **Anyakönyvi kinevezések.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök *Bihar* vármegyében a kumanyesi anyakönyvi kerületbe *Herczeg* Dezsőt, a mezőtelegdíbe pedig *Szlatényi* Béla segédjegyzőt anyakönyvi helyettesekké nevezte ki és őket a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

* **A kamarai választások eredménye.** A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara tagjainak választását megerősítette ugyan a kereskedelmi miniszter, azonban elrendelte, hogy a szavazatok újból és akként számmittassanak össze, hogy a rendes tagokra adott szavazatok külön és a póttagokra adott szavazatok ismét külön számmittassanak. — Ez által egészen más tagok jutnak be a kamarába rendes tagokul, mint az első összeszámlálásnál. *Rimler* Károly főjegyző, mint a választás vezetésével megbízott elnök a szavazó lapok új összeszámlálását április hó 2. és 3-ikára tűzte ki. Az összeolvasást a központi választmány és a választásnál szerepelt bizajmi férfiak teljesítik.

* **Bérekocsisok tisztelgése.** Tegnap *Schütz* Albert ügyvéd vezetése alatt az egyfogatu bérekocsisok küldöttsége tisztelgett *Gerő* Armin főkapitánynál. A küldöttségben Muszta Károly, Buda Márton, Kleiu Sámuel és Szirbucz Gábor bérekocsisok vettek részt. — A deputánsok üdvözölték az új főkapitányt s bérték, hogy az egyfogatu bérekocsi engedélyeket számhoz kössék s száznál több ne legyen. Most 123 van. Kérik a szabályrendeletnek olyan módosítását, hogy amíg 100 ig leapad az egyfogatu bérekocsi száma, a megszüntek helyett új engedélyeket ne adjanak ki. *Gerő* Armin szívélyesen fogadta a tisztelgőket. Igérte, hogy érdekeiket védeni fogja. Ajánlotta, hogy bérekocsi-társulatot szervezzenek érdekeik megvédésére.

* **A mérnökök és építésszek összejövetele.** Felkérem a Mérnök és Építész-asztaltársaság t. tagjait, hogy mintán a jövő havi rendes összejövetel az ünnepekre való tekintettel elmaradjon, f. hó 30-án (szombaton) a szokott helyen és időben lehetőleg teljes számmal megjelenni sziveskedjenek. *Zilkár*.

* **Árpádiak köldöttsége Darányinál.** Bihar megyében fekvő *Árpád* község köldöttsége tisztelgett Darányi miniszternél. A köldöttséget *Papp Elek* képviselő vezette, kérelmük tárgya volt, hogy a község határában fekvő *Markovits*-féle földet az állam segélyével parcellázás céljából akarják megvenni. A miniszter igen szívesen fogadta a köldöttséget s ügyük megvizsgálására egy bizottságot fog küldeni.

* **Csak úgy jött hozzá.** Gabnai János szolnoki illetőségű csirkefogó megírta, hogy Hajaal Márton borkereskedő boltajtóján olyan sok bőr van kiakasztva s 10 darabot szépen leemelt. Mire észrevették, már árulta a fekete bárány bőrt. A rendőrség látta szívesen teljes ellátásra.

* **A Füzesei laktanya bérlete.** A Staroveszky-utcán levő Füzesei szükségkaszárnyát, mivel az istálló leégése folytán a katonaság igénybe nem veszi, a város magán bérlet utján akarja értékesíteni. A megtartott árlejtésen Reisner gyulai kenyérsütő czég évi 800 korona évi bért ajánlott fel, míg egy új cirokgyár 1200 koronát ígért. A Raisner czég utóajánlatot tett, a mely szerint évi 1760 korona bért, az összes adó és járulékok fizetését, valamint a tatarozást elvállalja. Kiköti azonban, hogy már ápril 1-én adják át az épületet. Az esetben, ha a város eladja az épületet, 28000 koronát ígér érte. A városi tanács hajlandó a bérletre tett ajánlatot elfogadni, azonban kiköti, hogy ha árverésen időközben magasabb összegért eladásra kerül az épület, a bérlet minden kárpótlás nélkül megszűnik. A tanács a május havi közgyűlésre előterjesztést tesz, hogy az épületet árverésen adja el a város. A kenyérgyárnak ezen épületbe helyezése tűzveszéllyel fenyegeti az egész környéket, mert a telepen építendő kemenczékben éjjel-nappal óriási tüzelés van. A mostani helyiségben is az a baj, hogy újabb kemenczék nem állíthat fel a czég.

* **Az osztálysorsjáték** tegnapi húzásán kisorsolták a mostan folyó sorsjáték legnagyobb főnyereményét: a 400,000 koronát.

400,000 koronát nyert: 560040.

10,000 koronát nyertek: 62251 27520.

5000 koronát nyertek: 8014 37170 77346 98181.

2000 koronát nyertek: 10104 11292 18580 9629 9940 30329 49303 50842 51926 56110 62213 62970 63970 65390 66783 68093 76834 84496 88031 88634 88703 93500 93587 96059.

1000 koronát nyertek: 1371 3981 7166 7276 10136 10655 10761 12027 13853 17047 19166 21152 23822 25455 27489 30535 39375 39156 39650 40506 42388 44904 45230 45682 51116 55932 45998 56622 58238 60470 67106 70957 71732 74882 77443 80627 81308 82460 84519 85076 85745 87842 91095 92571 93476 93882 97341 99369 90369 99750.

500 koronát nyertek: 2825 3386 3603 5977 7172 7831 12896 16467 17026 18170 55293 27910 28133 29350 30737 30788 30325 31910 32460 32722 33357 36582 36638 38803 42450 44979 44079 44550 45426 45464 45648 48288 49051 51392 51995 51721 51153 55112 60173 61967 63566 65416 70222 70947 71027 71650 72796 70159 74416 76422 77044 80828 86417 86918 86976 97024 92417 93299 94972 96315 99439.

* **Egy osztrák képviselő lovagias ügye.** Klofac képviselőnek, a kinek neve a reichsrathi botrányok révén általánosan ismertté vált, lovagias ügye akadt. Klofac egy interpellációban egy katonatisztról megbotránozható módon nyilatkozott. A katonatiszt állítólag egy ujoncot, mert az a gyakorlótéren elbukott kardjával megesbesített. A vezérkar megbízásából két katonatiszt levelet intézett Klofáchoz, melyben előadják a valódi tényállást, mely

szerint a sebesülés véletlenségből következett be és vagy elégtételt, vagy rektifikációt kértek. Klofac erre megnevezvén segédeit Hráby és Udrzal képviselők személyében. Ma a Házban tárgyalták az ügyet, a két fél segédei már a párbaj feltételeit is megállapították, midőn Klofac megmondta a eolgot és kijelentette, hogy ő úgy is, mint szocialista, de egy is mint képviselő, ki a Házban tett nyilatkozatáért nem vonható felelősségre: nem verekszik meg. Kijelentését a segédek elfogadták s így az ügy olytatása abban maradt.

* **Magyar név.** Kiskoru Löwinger Miksa, Aladár, Ernő és Dezső nagyváradi illetőségű ugyanitteni lakosok vezetékneveket »Lukács«-ra kért magyarosítását a belügyminiszter megengedte — Grósz Emánuel b.illyei illetőségű budapesti lakos vezetéknevét »Bogár«-ra változtatta.

* **Uj közjegyző.** A nagyváradi ügyvédi kamara közölni teszi, hogy *Sánta* Dezső tasnádi lakos ügyvéd kir. közjegyzővé kinevezetett s így az ügyvédi kamara által vezetett névjegyzékből törölték.

* **Életveszélyes vasúti átjáró.** A vasúti állomáshoz vezető uton, a báró Gerliczy-házzal szemben egy vasúti átjáró van a szőlőhegyekre amelyen a legnagyobb életveszéllyel jár az átjárás. Nem csak a sűrűn közlekedő vonatok miatt van kitéve itt veszélynek a közönség, hanem a szűk pályaudvarból tolatásoknál a mozdonyok kívül mennek az átjárón. Nagyváradi városa kérte a vasutigazgatóságot, hogy erre a veszélyes helyre lámpát állíttasson. Az igazgatóság megtartotta a helyszíni szemlést s a lámpa felállítását nem tartotta szükségesnek azon indokból, mert nappal az ór alig néhány méternyire tartózkodik az átjárótól, éjjel pedig csekély az átjárón a forgalom. Közlekedés megtartják a vasut állomásnál a tervezett felüljáró ügyében a helyszíni szemlést s a város kéri, hogy akkor ismét tárgyalják a lámpa felállításának a kérdését is. — A város kérelme teljesen jogos, mert ott a járókelők állandóan életveszélyben vannak. A vasúti forgalom pedig éjjel-nappal igen élénk ezen a vonalon.

* **Rablógyilkosság.** Balsa község lakosait vakmerő rablógyilkosság tartja izgalomban. E hó 26-án éjjel özv. *Vadas* Antalnét kirabolták és meggyilkolták. Vadasné a múlt vasarnap adta el a tehenét, hogy a múlt évi adóját, melyért már nagyon szorongatták, lefizesse. Szerdán lett volna az adófizetés napja, addig tehát a pénzt magánál tartogatta. Kedden két balsai ember Dobán András és Mora Imre, mind a kettő rovott multu ember megírta a szegény asszony pénzt s éjnek idején betörték a lakásba és a pénzt követelték. A házban nem volt más, mint *Vadasné* és Csányi *Julia* nevű cselédleány, a ki a konyhában aludt. Ezt a leányt ütötték legelőször fejbe s miután azt hitték, hogy végeztek vele, bementek az öreg asszonyhoz, ki már ekkor a zajra felébredt és kiugrott az ágyából. Ezt megfogták s addig verték fejbe a baltával, míg össze nem esett. Ekkor a rablók fölkutattak mindent s miután a keresett pénzt *Vadasné* ágyában megtalálták, ezt magukhoz vették és eltávoztak. *Vadasné* a súlyos sérülések következtében még az éjjel meghalt. A cselédleány reggelre magához tért s ő értesítette a szomszédokat is, a kik *Vadasné* nagy vértócsában halva találtak. A cselédleány bementése alapján a csendőrség elfogta a gyilkosokat, kiknél az elrabolt 58 forintot meg is találtak. Mind addig tagadtak, míg a cselédleánnyal, a kit halottnak hittek, nem konfrontálták őket.

— Most már úgy is el vagyunk árulva, jobb lesz ha bevalljuk, — szölt az egyik bűnös és bevallott mindent.

A leány sérülése súlyos de nem életveszélyes. A gyilkosokat átadták a törvényszéknek.

IRODALOM.

A keresztben az üdv. Nagybőjti konferencia-beszédek. *Schlegel* Péter győri prépostkanonok a fenti cím alatt külön füzetben adta ki azon nagybőjti szentbezzéd-ciklust melyet a győri székesegyházban 1899. évben tartott. Ára bérmentve 1 korona. Tartalmazza a következő hét beszédet: A kereszt a hegyeken, a völgyeken, a családban, az iskolában, a koronán, az oltáron és a sirokon. A beszédeket tartalmaság és lendületesség jellemzi.

Magyar Sion. Egyházirodalmi havi folyóirat 1900 évi III. füzetje a következő tartalommal jelent meg: A püspöki rezerváció. Babura László dr.-tól. Kis emberek kis dolgok. Francisey Lajos dr.-tól. Fejlődő világok. Pethő dr.-tól. Irodalom és művészet P. Sancti Schifflini G. J.: Tractatus de divina gratia. Ism. Pethő dr. — Laurentio Janssens S. T. D.: Summa Theologica ad modum commentarii in Aquinatis Summam praesentis aevi studii aptatam. Ism. Pethő dr. — Otto Hamann: Entwicklungslehre und Darwinismus. Ism. Pethő dr. — Marton József: Magyar Voltaire. Ism. Pethő dr. Vegyes közlemények.

A magyarországi káptalanok megalkulása és szent Chrodegang regulája. Irta *Békely* Remig dr. Budapest, 1901. 8-rét, 49 lap. Ez érdekes és nagybecsű történelmi tanulmány a Szent István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának kiadásában látott napvilágot. A tudós szerző fölveti benne a kérdést, miként jöttek létre a magyarországi káptalanok? Fajtegetése szerint a káptalanok Európaszerte Chrodegang regulája szerint szervezkedtek. Ennek a forrása meg szent Benedek regulája, a mely annélfogva nemcsak a szerzetes, hanem a világi papság jórésznének is törvénykönyve lett. Nálunk is már szent István idejében virágoznak a szerzetes életmódot követő kanonokok kolostorai. Szent Gellért kanonokjai egy házban élnek, együtt éneklék a szolozsmát s a püspök őket testvéreknek hívja, mint szerzeteseknél az apát a rendtagokat. A káptalant eleinte konventnek nevezik.

A püspök ezután a székhelyén élő papságot Chrodegang regulája szerint szervezte. Így jöttek létre a *székeskáptalanok* közös életmóddal, ellátásukat a püspökségtől nyerve. Sőt királyaink nem püspöki egyházakat is megadómanyoztak nagyobb birtokkal. Itt azután nagyobb számú papságot lehetett tartani s létrejött a *társaskáptalan* vagy a prépostság, mint Székesfehérvárott, Pozsonyban, Aradon és Ó-Budán.

Akáptalanok csak később alakulnak a püspöktől külön testületté; a birtokot a püspöktől kapják. Ekkor a káptalanok szegények; Esztergomban még vacsorára valójuk sincs. Szegénységüknek több oka van: a püspöktől kevés birtokot kapnak; a IV. lateráni zsinat megtiltotta, hogy az egyes kápolnák jövedelmét a kanonokok prebendáihoz csatolják; egyes hatalmasok nem egyszer lefoglalják a káptalan birtokát és jövedelmét. A püspök a XII. század végén még a kanonokkal együtt szolozsmáz. Osztalékot csak olyan kanonok kap, a ki helyben lakik és a szolozsmázásra a templomban megjelenik. A XIII. század első tizedeiben a káptalanokat már nem találjuk közös életmódban; sőt a székesfehérvári kanonokoknak ekkor már a birtokaik is külön vannak.

A káptalanok szegény sorsán a királyok, püspökök és világiak adományokkal segítettek; új káptalanok alapításánál meg vigyáznak rá, hogy helyzetüket anyagi és jogi tekintetben is biztosítsák. Esperesekkel (archidiaconus) — a kiket ma főesperes néven ismerünk — már szent Gellért korában találkoznak. Ezek sokáig künn laktak a falun s itt lelkészkedtek. A háztassági kérdések elbirálása az ő joguk: mér is egyházi jogban jártasnak kellett lenniük. Prépost, (neklókanonok, grammatikus (tanár), órkanonok, dékán, udvarbíró hivatalokról XII. századi okleveleink beszélnek. Van a kanonokok között ispán (comes) is.

A káptalanok kiváló közjogi szerepe a hitelshelyi működés volt. Az egyszerű kanono-

kok a káptalan hivatalos kiadványát nem igen szokták aláírni, hanem csak a prépost, az olvasó kanonok, éneklőkanonok, örkanonok és a dékán. A kanonokokat a püspök szemelte ki. A kanonokok segítségére voltak a prebendások és a karbeli papok. Ezen utóbbiak közül kerültek ki az oltár- és kápolnaigazgatók.

A füzet ára 1 korona 20 fillér. Megrendelhető a Szent István-Társulat könyvkiadó-hivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

Igazságszolgáltatás.

A pálinka.

— Esküdtzéki tárgyalás. —

Szilágyi Ferencz berettyó-szent-mártoni napszámos nagyon szerette a pálinkát és nagyon gyakori eset volt, hogy jól beszésselve tért haza élete párjához, aki már régóta sanda szemmel nézte a részeges férj kirugásait. Tavaly, június 11-én vasárnap délután Szilágyi megint felöntött a garatra és arra akarta kényszeríteni a feleségét, hogy az elébe tett ételt falatonként dugja a szájába. Az asszony nem volt hajlandó eleget tenni az iszákos férj különös kérelmének és valami komolyabb perpatvarnak elejét véve, kiment az udvarra és egy léczhez támaszkodva, keservesen zokogott. A férj hiába szólólgatja az asszonyt, nem akar bejönni, hanem csak tovább sirt. Ez már azonban sok volt az asszonyi engedelmségből a berugott és a lábán alig állni tudó Szilágyinak. Fogta a serétre töltött rossz parasztlintát és első felgerjedésében utánna lött vagy hat lépésről a nejeinek, kinek a vállába hatolt vagy 17 serét, könnyű sebet ejtve a síró asszonyon.

Ezen bűneért állt tegnap **Szilágyi** Ferencz az esküdtbíróóság előtt, a melyen **Millye** Gyula kir. táblabíró elnökölt. Szavazóbírák voltak: **Fassie** Pál és **Grám** Sándor kir. törvényszéki bírók. Jegyző: **Sarkady** Jend. A vádat **Vámosy** Mihály dr. alügyész, a védelmet **Imrik** Gusztáv dr. ügyvéd képviselte.

Esküdteknek kisorsoltattak: **Mátray** György, **Zsunk** Pál, **Deák** József, **Molnár** Imre dr., **Scholz** Gábor, **Kato** István, **Puskás** Lajos, **Kovács** Sándor, **Gyöngyösi** Gyula, **Fónagy** István, **Jellinek** Géza, idősb. **Recsky** László.

A vádlott egy töpörödött, gondatlan külsejű paraszt. Az elnök kérdéseire előadja, hogy 25 évig boldog házas életet élt nejevel és tetét csakis részegségében követhette el, mert alig emlékszik az esetre.

Azután a tanukat hallgatták ki.

Elsősorban maga a vádlott neje tett vallomást, vallomásában védelmére kelvén férjének, mivel hosszú házasságuk alatt sohasem veszekedett. A még hátralevő három tanu kihallgatása után, kik jelentéktelenül vallottak, az orvosszakértőt hallgatták ki.

A kérdőpontok feltevése körül fejlődött ki egy kis vita **Molnár** Imre dr. az esküdték főnöke, az alügyész és a védő között.

A kir. törvényszék rövid tanácskozás után jóváhagyta az alügyész és a védő által feltett kérdőpontokat.

Ezek után **Vámosy** Mihály alügyész tartotta meg vádbeszédét, kérve az esküdtéket, hogy a vádlottra a büntető törvénykönyv 279. § értelmében mondják ki a bűnöst.

A vádbeszéd elhangzásával a védő, **Imrik** Gusztáv dr. az ügyvédi gárda nagy tehetségű fiatal, ambiciózus tagja, érvelt szép és lendületes beszédében az enyhítő körülményekre felhíva az esküdték figyelmét.

A kitűnő vádbeszéd befejeztével az esküdték rövid tanácskozásra vonulván vissza, **felmentő verdiktel** hoztak.

A kir. törvényszék vádlottat rögtön szabadlábra helyezte.

Rágalmazott jegyző. Hidegkut jegyzőjével, **Németh** Bélával régóta jellenségeskedik a község postamestere, **Ketzeli** Mór. Az agyarkodásban hűséges segítői is vannak, olyan községbeliek, a kik gyűlölik a szigorú jegyzőt. Tavaly összefogtak hát ellene s holmi pletyka után indulva királysértés miatt jelentették fel **Némethet**, a ki így nyilatkozott volna a koreszmában:

— Hunczút a kormány s a király is csak a zsidóknak királya!

Ketzeli, a postamester, minden erővel törekteni igyekezett a nótáriust, tanukat verbuvált és liferált, de a vád csak mesének bizonyult s **Németh** ellen a kuria megszüntette az eljárást. Erre ő lépett föl a rágalmazói ellen. A büntető járásbírósaál ma tárgyalta dr. **Székács** Aladár bíró ezt a panaszt. A postamester váltig a mellett maradt, hogy annak idején tett följelentésében csak a király személye iránt való tisztelet vezetett!

Nyilván ezt a nézetet osztotta kir. ügyészi megbízott is, mert a vádat valamennyi panaszlottal szemben elejtette. De **Székács** bíró, miután a jegyző fenntartotta a vádat, mégis vétkesnek nyilvánította a vádlottak közül **Ketzelit** és négy napi fegyházra ítélte. A megokolás így szólt a többek között:

— Magyarországon az ilyen denuncziáló feljelentésekben rendszerint a bosszu s nem a király személye iránt tartó tisztelet vezet a feljelentőt s így volt ez a jelen esetben is.

Az elítélt postamester felebbezett!

REGÉNY-CSARNOK.

Sibilla.

Irta: Adalbert Károly.

Némethől fordította: Lubinszky Anna.

59.

— Oh, bizonyára érdekes ember.

— Ismered dalait?

— Nem, — költő?

— Nem tudtad ezt? Én Istenem **Sibilla** hisz századunk egyik leghíresebb lyrikusa. Hallottalak dalait énekelni.

Elkezdett néhányat, melyek zenésítve lettek.

— Emlékszel-e a daira, melyet **Blum** apó komponált, s mely így kezdődik:

»Reszkető hold sugára
Hőfehér homlokát csodálja.«

Eléneklé az egészet.

— Igen, igen, még most is hallani vélem.

— Ez tőle van, de nincs kiadva, mint még sokat mutathatok néked. Máskor oly jó emlékező tehetséged volt. Teljesen elfelejtetted volna?

— Hisz sohasem láttam!

— Elevenítsd azon estét, midőn **Mignont** adtad elő, nem maradt a jelenváltak közül egy sem emlékedben?

— A szép, halvány deák, ki annyit tánczolt **Unica** kisasszonnyal? Kérdé kételkedve.

— Ugyanaz **Sibilla**! Az kivel azon este, ha vörös arany hal nem lett volna, **Amerikába** szököm az a mi költőnk a szürke fűtökkel, ki az elnyílt virággal elmúlt napokról szeretne beszélni. Köszönöm mon ami. Ils sont passé, ces jours de fête. Ma éppen oly jó rap van mint akkor.

Arcza égett, szeme lángolt mialatt így beszélt. **Sibilla** csodálkozva nézett reá, csak hiányosan tudta megfejteni a rejtelet. **Unica** sohasem beszélt arról a **Cynárról** ki most életének központja lett.

Talán ő maga is soha vagy csak nagyon ritkán gondolt reá s ha valaki két nappal előbb mondta volna, hogy életében szerepelni fog,

kineveti. Most is csak játék volt, semmi más.

Oly sok mesélni valója volt, **Sibilla** alig jutott szóhoz. Mit a grófnéval közölni akart, elmaradt, csak ennyit mondott:

— Engedj **Geronimo** mestertől zeneórákat venni. Akár, akár nem, nála fogok tanulni.

Unica késznek nyilatkozott kedvenceze kérését teljesíteni.

— Ugy néz ki, mint egy öreg oroszán, de megszeliidítjük. Találunk időt, módot hozzá.

Hajnalodott midőn a barátok elváltak, élvezve az est benyomásait.

TIZENHATODIK FEJEZET.

Hihetetlen gyorsan beleszoktak **Unica** és **Sibilla** új környezetükbe. Nagypja halála óta **Sibilla** sehol sem érezte magát oly otthonosnak, mint itt s habár **Unica** gyengélkedett, anélkül, hogy határozottan szenvedett volna, biztosítá, hogy **Comó** levegőjében szerecséjét, ifjúságát ismét felalálja.

Geronimo mester bevallá, hogy ama percztől, midőn **Sibillát** énekelni hallotta, szükségét érzé a signorina zenei kiképzését kezeibe venni. Csak a fizetés ellen protestált s belekelltt nyugodni fáradságot vendégszeretettel viszonzni: egy kitüntetés, melyet a költővel megosztott, habár az utóbbi nem szerzett hasonló érdemeket.

Pár hét telt el mióta négy levelű lóheréket **Fior del Lago** villában egyesülve láttuk. A hold egyszer változott, a bokrok színe sötétebb lett.

Enyhe, szélcsendes, illatos októberi nap melynek ragyogó fénye a késő délutánon pirosas, zöldes színvegyülékben csillogott.

A hölgyek csolnokon mentek **Comóba**, mely, utat **Unica** jobban elviselte, mint kocsin. Szokatlan művészi élvezet várt reájuk. A hírneves színművész **Rachel** fog **Comó** városának színházában ma este **Racine** **Phédra**jában fellépni.

A színház zsuofoiva volt. Egy tágas első rangu páholyban, fauteuiljében hátra dőlve hermelingállérba burkolva ült **Juel-Winding** grófné. Fáradt tekintettel vizsgálta lorgonjával a páholy sorokat és földszíntet. Oldalán **Sibilla**, az említett bársony gallérban, fölülmulta a jelenlevő hölgyek toilletjét. Szemei hasonlóan. Nem csoda, hogy egy ily jelenés sok tekintetet vonzott. Habár tudva, de tekintet nélkül fogadta ezen kitüntetést. Minden feledve, boldogan várakozott a élvezetre.

Racinenek **Phédra**ját **Racheltól** előadva borzasztó. Mondjuk inkább, hogy borzasztóan szép, hogy megütközést ne szüljön.

Sok embernek kellemes izgatásóriási szenvedélyeket lehető megkapó alakban előadva látni.

Ezekhez tartozott **Unica**. Mint a darab tragikus hatása jelenetről jelenetre emelkedik, növekvő kedvvel nézte. Élt, izzott a darabbal.

Cynár, ki az első felvonás után a páholyba jött, a háttérben részére fenntartott ülést elfoglalta, elragadóan szépnek találta, mint hajdan a tizenhét éves leányt. Bájos, ha kis kezével tapsolt, ajka mozgott a közönség bravó kiáltását kísérve.

(Folyt. köv.)

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Péntek: Charlie néjje.

Szombat: Viceadmirális.

Vasárnap:) d. u. **Nebántsvirág**.
) este: **Aranykakas**. (Ballák búcsufőllépése.)

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután fél helyárrakkal a **Nebántsvirág** kerül színre, **Hervé** örökszép operettje, a melynek főszerepeit az operett személyzet elsőrendű tagjai játsszák. Este a **Balla**-pár búcsuzójául az **Aranykakast** adják.

A mai előadás Ma, pénteken Braudor ötletes bohózata, a kaczagató jelenetekben oly gazdag *Charlie nénye* kerül színre. A darabban a főszerepet Somogyiné, E. Kovács Mariska, Szohner Olga, Batizfalvi Gizella, Nyáray Antal, Bérczi Gyula, Peterdy, Balla Kálmán, Bognár és Dési játssza. Az előadást Balla rendezi.

A Viceadmirális. Milöcker látványos operettje, a minap bemutatott Viceadmirális e héten még egy ízben lefoglalja a színház műsorát. A pompás operett szombaton kerül színre ismét az első szereposztásban.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 165.

Idénybér. 161 sz.

Nagyváradon, pénteken, 1901. márcz. 29-én

Charlie nénye.

Bohózat.

S Z E M E L Y E K :

Sir Francis Chesni, volt indiai ezredes — — — Peterdy Sándor
Sephan Spittique, ügyvéd — — — Bérczi Gyula
Jach Chesny — — — Balla Kálmán
Charli Wikeham — — — Deésy Alfréd
Lord Frank Baberley — — — Nyáray Antal
Brassett, szolga — — — Bognár János
Dona Lucia D'Alvadorez — — — Somogyiné N. Julia
Anniet Spittique leánya — — — E. Kovács Mariska
Kitty, Spittique huga — — — Szohner Olga
Ella, árva — — — Batizfalvi
Mary, Spittique komornája — — — B. Horváth Irma

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölyve 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlaszék 1 frt. Érkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap szombaton, márcz. 30-án

A vice admirális.

Operette.

TAVIRATOK

A kath. autonomia.

Budapest, márcz. 28. (Saját tud. táv.) A katolikus autonómiában elhatározták, hogy az egyházmegyei gyűlésre szükség nincs, elég az egyházmegyei tanács. Samassa indítványára elfogadják, hogy a képviselők választása községenként fog megtörténni.

A király házi orvosa haldoklik.

Budapest, márcz. 28. (Saj. tud. táv.) Wiederhofer orvostanárt, királyunk házi orvosát szélütés érte.

Milán adósságai.

Bécs, márcz. 28. (Saját tud. táv.) Milán hitelezőit kifizették s a hagyatékot kiadták a szerb követnek.

A kvóta.

Bécs, márcz. 28. Széll Kálmán magyar miniszterelnök ma délelőtt dr. Körber osztrák miniszterelnök hosszabb látogatását fogadta.

11 órakor a magyar kvóta-deputáció Tisza Kálmán elnöklete alatt teljes ülésre gyűlt össze, hogy a hetes albizottság számára az utasításokat megállapítsa. Az ülésen Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter és Popovics Sándor miniszteri tanácsos is jelen volt. A tárgyalás alapjául az állami bevételekről szóló 1889—98. évi zárszámadás szolgál. Délután 2 órakor a két hetes albizottság közös gyűlésre gyűlt össze.

A kvóta nem emelkedik.

Bécs, márcz. 28. (Saj. tud. táv.) Az Osztrák-Magyar kvóta bizottság hetes bizottsága ma délután összeült s röviden elfogadta a volt kvótát 34.6 és 65.4 arányban 1907-ig.

Az orosz diákzavargások.

Varsó, márczius 28. Gorki Maxim lengyel regényíró, a ki a tudósoknak a külföldi sajtóhoz intézett nyilatkozatát szintén aláírta, le-tartóztatták. Ezenkívül elfogták a nemzetgazdaságtan két tanárát, akik előadásaik alkalmával szoczialista tendenciákat hangoztattak (M. T. I.)

Hock János lemondása.

Budapest, márcz. 28. (Saj. tud. táv.) Hock János, hir szerint lemondott a szalon elnökségéről.

Megindult falu.

Budapest, márcz. 28. (Saját tud. táv.) Olaszországban a Modina mellett egy Vadlió nevű falu megindult s lassu mozgásban közeledett a Skortina nevű folyóhoz. Azt hiszik, hogy e ritka eseményt a folytonos esőzések okozták, melynek folytán a talaj megcsuszamlott s magával vitte az egész falut. A víz a temetőből a csontvázakat is kiáztatta. A rémület az egész környéken óriási.

Kirabolt posta, meggyilkolt kocsis.

Székesfejérvár, márcz. 28. Az elmúlt éjjel a csákvári postakocsit közel Vértes-Boglár községhez kirabolták s a postakocsist meggyilkolták. A kocsinak iszonyatosan megcsontított hulláját az erdőben találták meg a csendőrök, akik a rablógyilkosok kézrekerítésére széleskörű intézkedéseket tettek. Tömörly József vizsgálóbíró és Tóth István kir. ügyész a helyszínére utaztak. Nagyobb számú csendőrséget is mozgósítottak. Az elrabolt pénz körülbelül 1400 korona.

Kína.

Berlin, márczius 28. Oroszország eljárása német kormánykörökben nagy lehangoltságot kelt, annyival is inkább, mert a kínai udvarnak azt a kijelentését, hogy Mandzsországra vonatkozó szerződést nem írja alá, csak szemfényvesztésnek tartják és minden jel arra vall, hogy a konzervatív ratifikálása már napokkal ezelőtt megtörtént. A német külügyi hivatal és a londoni kabinet között teg-

nap élénk sürgönyváltás folyt és beavatott körökben Anglia, Németország, Japán és Amerika részéről erélyes jegyzéket várnak az orosz követelésekkel szemben. A helyzetet itt komolyan tartják, a mit legjobban bizonyít az a körülmény, hogy tegnap a tőzsdén az összes papírok árfolyamai rohamosan estek. (M. T. I.)

Az angol-orosz konfliktus.

London, márcz. 28. A »Daily Mail«, melyet rendszeren a kormány szócsövének tartanak, éles támadást intéz Oroszország szerződészegő politikája ellen és a hatalmaknak erélyes föllépését helyezi kilátásba.

London, márcz. 28. A »Daily Telegraph« jelenti Tokióból, hogy ott valószínű háborus hangulat uralkodik Oroszország ellen, nem annyira Kína, mint Korea miatt, mely utóbbira Japán kizárólagos jogot formál. A japán sajtó a leghevesebben támadja Oroszországot és a háboru azonnali megindítását követeli. A kormány egyelőre fékezni igyekszik a háborus hangulatot, de eredmény nélkül és valószínű, hogy már a napokban kormányválság fog kitörni. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 28.

Osztrák hitel	— — — — —	721.75
Magyar hitel	— — — — —	728.50
Allamvasut	— — — — —	690. —
Rimamurányi	— — — — —	528.50
Magyar jelzálog	— — — — —	466. —
Salgótarjáni	— — — — —	— — —
Wagon-kölcsön	— — — — —	— — —

Határidők.

Budapest, márcz. 28.

Buza októberre	— — — — —	7.81
Buza áprilisra	— — — — —	7.75
Tengeri	— — — — —	5.40
Rozs okt.	— — — — —	6.92
Zab ápr.	— — — — —	6.47
Káposzta, repce, aug.	— — — — —	— — —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. márcz. 28-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	118.25
Magyar koronajárdék	— — — — —	92.55
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	121. —
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	119. —
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	91.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — —	99.50
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	— — — — —	93.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	174. —
Tiszszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	144. —
Osztrák járadék papírban	— — — — —	97.75
Osztrák járadék ezüstben	— — — — —	97.65
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	117.75
Osztrák korona járadék	— — — — —	97.35
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	140.50
Osztrák magyar bank részvény	— — — — —	16.75
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	726. —
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — —	695.50
Párisi vista	— — — — —	95.40
20 frankos arany (Napoleond'or)	— — — — —	19.09
Németbirodalmi márka	— — — — —	117.55
London vista	— — — — —	240.80
20 márkás arany	— — — — —	28.50

Forgalmi kimutatás 1901. évi márcz. hó 26-ról. Tiszta buza körülbelül 1200 hltr, kétszeres buza 150 hltr, rozs 500 hltr, árpa 160 hkl, zab 300 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 680 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 150 drb, fétbizott 320, sovány 230, süldő 680, malac: 600, hizott marha 18, jármás ökr 500, fejős tehén 300, borjú 290, bivaly 10, juh és kecske 280, ló 541.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1901. évi március hó 14-én 51/2650. szám alatt hozott határozatából folyólag a Nagyvárad város területén levő ürszékek és emésztőgödörök a vonatkozó szabályrendelet értelmében eszközözlendő tisztításának vállalatba adása czéljából 1901. évi április hó 9-ikén délután 3 órakor a városház tanácstermében újabb árlejtés fog tartatni.

A vállalat kezdődik 1901. évi május hó 1-jével s tart tíz egymást követő éven át, vagyis 1911. évi április hó 30-ik napjáig; azonban Nagyvárad város közönsége fentartja magának a jogot arra nézve, hogy az esetre, ha a város csatornázását részben vagy egészben kiépíti, vagy ha más tisztítási rendszert kíván létesíteni, a szerződést a lejáratidő előtt is bármikor hat havi felmondásra akár az egész város területét illetőleg, akár pedig annak egyes részeire megszüntethesse.

Ajánlatot szóval vagy írásban zárt ajánlat útján lehet tenni, melyhez egyzersmind az árlejtési feltételek értelmében leteendő egyezer korona bánatpénz is, vagy az ennek letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó. Szóbeli árlejtők bánatpénzeiket az árlejtés megkezdése előtt tartoznak alulírott kezeihez letenni. A múlt árlejtés alkalmával letett bánatpénzek az illető ajánlattevők javára az újabb árlejtésre is érvényesek.

Zárt ajánlatot tevők ajánlatukban kitenni kötelesek azon minimális árt, melyért
a) vizöblítéssel ellátott ürszékek (klosették) emésztő gödreinek,

b) közönséges ürszékek emésztő gödreinek tisztítását hektoliterenkint minő egységi ár mellett lesz köteles teljesíteni.

Megjegyeztetik, miszerint az a) pont alatti munkálatoknál 19 fillért, a b) pont alá eső munkálatoknál pedig 21 fillért meghaladó ajánlatok, — mivel ezen árak — a most meghirdetett árlejtésre — már biztosítva vannak — figyelembe nem jöhetnek.

Városi középületek — a bérbeadottak kivételével, és nyilvános illemhelyek emésztő gödreit vállalkozó által díjmentesen lesznek tisztítandók.

A vállalat egyéb kötelezettségei a vonatkozó szabályrendeletből s az árlejtési feltételekből tudhatók meg, miért is min-

den ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy azokat ösmeri s magára nézve kötelezőnek elfogadja.

A most említett szabályrendelet és árlejtési feltételek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Nagyvárad, 1901. márcz. hó 23-án.

Komlóssy József s. k.

jog- és gazdasági tanácsnok,
mint az árverelési küldöttség
elnöke.

61-3-3.

Dr. VUCSKICS GYULA.

ÚJ ÜZLET!

Van szerencsém a közönség becses tudomására hozni, miszerint azon közóhajnak kívántam eleget tenni, hogy a modern követelményeknek s a helyi viszonyoknak megfelelően, Olaszi városrészben lakó tisztelt vevőim részére közelebbi és alkalmasabb beszerzési helyet teremtsék *Olaszi, Fő-utcán*, Bazár-épületben egy a legmagasabb igényeket is kielégítő

fiók festék-kereskedést

nyitottam melyben főüzletemben eddig levő festék árukon kívül mindennemű müolaj és aquarell festékeket, festő állványokat, müfa égetéshez szükségelt különféle fa diszeket u. m. keztyű, tűrűlköző, ékszer, kulcs, ruhatartókat stb. valamint mü és üveg festészethez, alkalmazh különlegességekből tartok nagy raktárt.

Festészeti elömintákat óriási választékban jutányos árban adok t. vevőim részére használatra. Tömeges látogatást kér

tisztelettel

Berkes Bertalan,
Zöldfa-u. 33. sz.

Festék különlegességek raktára Fő-utca, Bazár-épület.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
bábi meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.